

Cimborák

TÖGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

TARTALOMJEGYZÉK:

Hazafelé. Címkép. László Fülöp világhírű festő rajza. – Dal a rózsáról. Vers. Irta: Benedek Elek. – Éjszaka-ország. Mese. Irta: Kertész Mihály. (III. közl.) – Hulló szirmok. Vers. Irta: Monoky Sándor. – Az arany szárnyú lepke. Irta: Horváth Mihályné. – Alszik apu. Vers. Irta: Mari néni. – A csodatévő nőtesz. Elbeszélés. Irta: Berde Mária. – A csendes nyaraló. Szindarab. Irta: Zsoldos László. – Csiricsári kisasszony. Szicíliai népmese. Irta: Elek nagyapó. – Óda a teremő Istenhez. Vers. Fordította: dr. Szeremley Akos. – Tamás érdeklődik. Beszélgetés. – Étlap. Vers. Irta: Bölöni Jolán. – Virágos fának árnyékába... Kép. – Korkszkru Misi és az emberevők. – Fejtörő. – Elek nagyapó üzeni. – Szökés a teknőben. Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán. Irta: Kertész Mihály. (Mellékleten)

A Cimborát a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó rész-
vénytársaság, Szatmár, adja ki. ○○○○○○○○○○

A Cimborát Kisbaczonban Benedek Elek nagyapó szerkeszti,
leveleiteket, rejtvénymegfejtéseiteket az ő címére küldjétek.
Elek nagyapó pontos címe: Batanii-mici (Kisbaczon), utolsó
posta Batanii-Mare (Nagybaczon) Háromszék megye. ○○○

A Cimborát úgy rendelhetitek meg, ha levelező-lapot irtok
Szatmárra, a Cimborá kiadóhivatalának, amelyben kéri-
tek a lap megindítását. Ugyanakkor postautalványon küldjétek be
egy negyedévi előfizetési díjban 40 leut. ○○○○○○○○

A Cimborát csak az az előfizető kaphatja állandóan és pon-
tosan, aki az előfizetési díjak pontos beküldéséről gondoskodik.

A Cimborából szívesen küldünk bárkinek és bárhová mu-
tatványszámot. Aki még nem ismeri Elek nagyapó pompás
gyermeklapját, kérjen tőlünk mutatványszámot és mi ingyen
azonnal küldünk is. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○

A Cimborá hetenként, vasárnap, husz oldal terjedelemben
jelenik meg és benne minden olvasó megtalálja a maga olvas-
mányát. A Cimborá apró elemisták számára éppen úgy közli
a maga meséit, verseit, humoros elbeszéléseit, mintahogy gon-
doskodik a nagyobb diákok és diák-leányok olvasnivalójáról
is, akik részére regényeket, ismeretterjesztő cikkeket, komo-
lyabb tárgyú elbeszéléseket közöl. ○○○○○○○○○○

A Cimborát szeressétek, olvassátok, terjesszétek!

A Cimborá előfizetési ára Románia területén negyedévre
40 leu, félévre 80 leu, egész évre 160 leu; Csehország terü-
letén negyedévre 10, félévre 20 és egész évre 40 csekkorona.

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

HAZAFELE.

László (Laub) Fülöp világhírű festő
ifjúkori rajza.

Az áldott nap pihenni tére,
Mezőn a munka véget ére.
Szól a harang esti imára:
Giling-galang, elég volt mára.

Öregek, ifjak utra kélnek,
Hála-sóhajtás száll az égnek
A kis harang zengő szavára:
Giling-galang, elég volt mára!

DAL A RÓZSÁRÓL.

Irta: **BENEDEK BLEK.**

Virágos kertemnek legszebb ékessége,
Szememnek, szívemnek nagy gyönyörűsége,
Meggubvölten állok, hogyha reád nézek,
Szívem megigézed.

Vannak e világon szebbnél szebb virágok,
Gyönyörködve néz le az áldott nap rájuk,
De mikor rózsát lát, más az ő nézése,
A gyönyörködése!

Költők a legszebb dalt te rólad dalolják,
Méhek a színmézet te rólad rabolják,
Nem is kert az a kert, ahol rózsá nincsen,
Megverte az Isten.

Leány a templomba nem megy nálad nélkül,
Te rólad nevezik az arcot, ha szépül.

Nem is lány az a lány, kinek nincs rózsája,
Bus a házatája.

Töviset az Isten azért adott néked,
Hogy még annál jobban kívánjanak téged.
Kinek vére csordul a te tövisedtől,
Hiszi: szebb lesz ettől.

A te illatodnak nincs a földön párja,
Vélnéd, a menyország kapuját kitarja;
Kapuját kitarja s minden illatával
Egy-egy angyal szárnyal.

Ó szépséges virág, kertem ékessége,
Szememnek, szívemnek nagy gyönyörűsége,
Bár mindig virulnál, folyton illatoznál,
Sose hervadoznál!

(Kisbaczon.)

ÉJSZAKA-ORSZÁG.

– Irta: **KERTÉSZ MIHÁLY.** –

III.

(Folytatás és vége.)

Nem sokat gondolkoztak és a pásztor és Hajnalka elindultak Éjszaka-országba. Egy dalos pacsirta vezette őket a barlang innenső szájáig. A barlang szájából még egyszer visszaneéztek, aztán bátran indultak befelé. A pásztor vállán két duzzadt tarisznya lógott: egyikben elemózsia, a másikban pedig Szeretet.

– Hosszu ám a barlang, – magyarázta utközben Hajnalka, aki már ismerte ezt az utat.

– Van elég enni valónk, – nyugtatta meg a pásztor. – Csak a másik tarisznya ki ne ürüljön időnek előtte.

Szótlanul haladtak aztán, egymást boldogan átölelve, míg egy fordulónál teljesen elsötétedett a barlang s vérfagyasztó üvöltés reszkettette meg a fekete levegőt.

– Jaj, végünk van! – rémüldözött Hajnalka. – Itt az első őr, az iszonyu sárkány!

– Ne félj semmitől, – biztatta a pásztor. Azzal megoldotta a Szeretet tarisznyáját s egy marékra valót kiengedett belőle.

Hát – csodák csodája, akár hiszitek, akár nem, de inkább higgyétek – egyszerre szemkápráztató világosság támadt a barlangban, mitől a fenevad megjuhászodva kotródott el.

A világosság szörnyű gyorsan terjedt, betöltötte az egész barlangot s valamennyi őrtálló vadat megszelidített.

Ugy jutottak át a barlangon, hogy a hajuk szála sem görbült meg.

De mire a barlang tulsó széléhez jutottak, Éjszaka-országban már mindent tudtak. Mert

Vakond, aki a barlang szájánál lakott, gyorsan megvitte a hirt a közeledő veszedelemről.

Nosza, lett lőtás-futás erre az országban! Ahány staféta volt, annyi felé szaladt, hogy rendkívüli tanácskozássra toborozzák a minisztereket.

Jött is lihegve a tizenhárom miniszter: Keserőség, Gond, Rosszindulat, Gyűlölet, Harag, Viszály, Butaság, Bosszu, Gonoszság, Bánat, Cívódás, Irigység és Fösvénység.

Egyenesen a király barlangjába siettek s azonnal hozzáfogtak a tanácskozáshoz.

Először is hatalmas Sötétség-csapatokat indítottak a határ felé, hogy feltartóztassák a betörő ellenséget.

A pásztor azonban nem ijedt meg a fekete seregtől. Ujra megoldotta a tarisznyát s megfelelő adagot bocsátott ki belőle. Persze, hogy a Sötétségből egyszerre Világosság lett s a csapat katonái egymást átölelve, boldog mosollyal sétáltak visszafelé.

Hiába jöttek aztán újabb és újabb csapatok, a pásztor tarisznyájának csodás tartalma valamennyit legyőzte. Egyre szélesebb körben terjedt a világosság, egyre több boldog, egymást szerető ember támadt, de még hátra volt a nehezebb rész: a király és a minisztereknek a meghódítása.

– Van-e még a tarisznyádban? – aggodalmaskodott Hajnalka, amikor a király palotája felé közeledtek.

– Nem sok, – mondotta a pásztor. – Nagyon a fenekén járok már, mert sok Sötétséggel kellett megküzdenem.

– Pedig apám meg a miniszterek nem adják meg könnyen magukat.

– Hányan vannak? – érdeklődött a pásztor.

– Apámmal együtt tizennégyen.

A pásztor a fejét vakarta.

– Egy kicsit sok, – mondotta. – No, de majd meglátjuk, mi lesz.

Ezzel tovább folytatták a hódítást.

Most odaértek a tanácsterem ajtajához s a pásztor kezdte adagonként kibocsátani a még meglévő Szeretetet.

Igen nehéz küzdelem volt ez. A miniszterek derekasan állották a helyüket, de végül mégis behódoltak s összeölelkeztek egymással, arcukra mosolygás szökött, szemükbe pedig a boldogság fénye csillogott.

Már csak a király volt hátra – és ekkor üres lett a tarisznya.

– Hej! Ez már baj! – sóhajtott fel a pásztor. – Mert ha csak egyetlen egy is marad, akinek szívébe nem hintettük el a szeretet magvát, – hiába fáradtunk. Ujra kiburjánzik a sötétség s a dudva egy-kettőre elpusztítja a virágzó szeretetet...

– Mit tegyünk hát?! – sópánkodott vele Hajnalka is.

Egyet gondolt ekkor a pásztor.

– Csókolj meg gyorsan, Hajnalka! – mondotta.

Kétszer sem kellett kérni a lányt. Nyakába borult a pászornak s ott, az apja szemeláttára cuppanós csókot nyomott arcára.

A csók csattanásától egyszerre felderült a király arca, szemébe örömkönnnyek gyűltek s kacagva ölelte magához lányát, akit csak most ismert fel.

Erre kiderült az ég és azurosán kékellett felettük, felragyogott a nap is, a mezőkön kibontakoztak a szindus virágok, a levegő megtelt illattal és madárzengéssel, végül pedig nagy zajjal leomlottak a sötét, meredek sziklafalak, melyek Éjszaka-országot határolták...

Öröm, vigasság és boldogságban uszott az egész ország és minden ember szívében ott piroslott a Szeretet virága.

És akik legjobban szerették egymást: Hajnalka és a pásztor, rövidesen megtartották lakzójukat és még ma is élnek, ha meg nem haltak.

(Nagybánya.)

A Cimbora olvasóihoz!

Lapokat, az erdélyi magyar gyermekek heti lapja, junius elsejével olyan köntösben lépett elétek, amilyenre még a békeidők sem emlékeznek. Magyar nyelven nem jelent még meg gyermeklap husz oldal terjedelemben, színes borítólapal, simított papirosan. Az erdélyi magyar gyermekek lelkesége teremtette meg a Cimbora, az építette naggyá, az cicomázta fel. Köszönjük Nektek, hogy itt tarthatunk, hogy az előfizetők seregének apró filléreiért jó lapot és immár szép köntöst is adhatunk.

A telhetetlen ember azonban tovább halad és nem elégszik meg az első fokra felhágottan. Tovább akarunk haladni, még jobbak, még szebbek akarunk lenni és ehhez a nehéz, szép és nemes munkához segítségeket kérjük. Minden előfizető csak még egy előfizetőt szerezzen Erdélyben, csak egyetlen pajtása címét közölje Csehszlovákiában vagy Jugoszláviában és ígérjük, egy jó pár hónapon belül még nagyobb lapot adhatunk, még szebb köntösben köszönthetünk. A mi sok és nehéz munkánkat azzal támogassátok, hogy szerezzetek új erdélyi előfizetőket és közöljétek velünk csehszlovákiai és jugoszláviai címeiket.

A tevékenységeiken felül azonban szüleiteik áldozatkészségéhez is folyamodnunk kell. A meg-nagyobbított és kicsinosított Cimbora megköveteli, hogy a Cimbora árát julius elsejével mérsékelten felemeljük. A Cimbora előfizetési ára julius 1.-től negyedévre 50, félévre 100 és egész évre 200 leu lesz. Régi és kedves olvasóinknak azonban előnyt akarunk biztosítani és mindenkinek, aki ez évi junius hó 30.-ig egy félévre előfizet a lapra és annak díját beküldi, 20 leu kedyezményt adunk. Küldjétek be tehát junius hó 30.-ig 80 leut és ez esetben ezért a régi előfizetési díjért a lapot ez év végéig megkapjátok. Aki azonban julius elseje után ujtja meg előfizetését annak csak az esetben küldhetjük tovább is a lapot, ha a Cimboraért negyedévre 50 leut, félévre pedig 100 leut fizet.

Azt hisszük, szívesen fogadjátok továbbra is Benedek Elek nagyapó aranyos hetilapját és azzal a szeretettel ragaszkodtok hozzá, amely szeretettel hétről-hétre mi köszöntünk benneteket.

Satmar 1923. junius hava.

Cimbora kiadóhivatala.

Az arany szárnyu lepke.

— Irta: Horváth Mihályné. —

— Ninácska, édes, jer csak, nézd milyen szép aranyosszárnyu lepkét fogtam. Jer csak szaporán! — Egy kis szőke fiucska kiabálta ezt, egy nálánál kevéssel nagyobb lánykának, aki futtig futva jött a kert másik részéből, hogy a nagyszerű lepkét láthassa.

A fiucska a lepkefogó-hálóval a kerti lak előtt állott, alig várva, hogy a kislány odaérkezzék és teljes bámulással adózzon neki. Ninácska lihegve ért oda és gyönyörködve nézte a valóban szép lepkét. A fiucska pedig el kezdte mesélni, hogy hogyan sikerült megfognia és hogy milyen furfangos volt a lepke. Először egy szép verbénára szállt s amikor ő odasettenkedett, hirtelen tovarebbent és a szegfű körül libeggett, de onnan is hamar tovaszállott, míg végre egy rózsza kelyhén vigyázatlanul soká időzött és így sikerült hálójába kerítenie.

Milyen diadalal mesélte ezt a kis fiucska. Ninácska pedig örömmel és élvezettel hallgatta. Most következett aztán a nagy kérdés: mit csináljunk vele? Itt már aztán megállott a tudományuk.

Ninácska szerette volna ha ott a hálóban hagyják, hogy gyönyörködhessék benne. De a fiucska a siker elbizakodottá tette és még többet is akart fogni és ehez okvetlenül szükséges volt, hogy a hálóból kivegyék.

— Tudod mit, Ernőcske, szól a kislány, én hozok egy skatulyát és beletesszük, aztán te nekem adod, hogy én nézegessem, amikor akarom.

A kisfiu beleegyezett. Ninácska pedig szaladt, hogy skatulyát hozzon. Aztán kivették a hálóból és beletették a skatulyába. Persze, amikor megfogták a szép aranyos szárnyát, bizony sok letörlődött a fényes, porából, amivel a szárnya hintve volt, de a gyermekek nem vették észre.

Ninácska beszaladt a házba a skatulyával, Ernőcske pedig vissza a kertbe, hogy újabb lepkét fogjon.

A szegény kis fogoly lepke pedig ott vergődött a skatulyában. Ninácska bevitte, letette a játéka közé és ismét kiszaladt, hogy az Ernőcske újabb sikerének örvendhessen. De bizony Ernőcske hiába keresgélt, nem talált több lepkét és ha látott is egy-egy lepkét, nem sikerült megfognia. Ugy látszik, óvatosabbak vol-

tak és nem hagyták a kisfiut közel jönni magukhoz, hanem ellibbentek, ha közeledett hozzájuk a lepkefogó hálóval.

Ez a sikertelenség igen elkedvetlenítette a gyermekeket és hosszas várakozás után, látva, hogy nem lehet több lepkét fogni, otthagyták a kertet és szaladtak, hogy a mamának eldicsekedjenek a remek fogással.

Nagy zajjal futkosták be a szobákat, míg a mamára akadtak az éléskamrában. Rögtön hitták, hogy jöjjön velük és nézze meg a csodaszép arany szárnyu lepkét.

A mama, ahogy elvégezte a dolgát, ment is azonnal a nappali szobába, ahol a Ninácska játéka állottak. Elővették a skatulyát és óvatosan fölnyitották. Hej, de elképedtek, amikor a

szépséges arany szárnyu lepke helyett egy szintelen, tört szárnyu kis lepkét találtak!

A mama azonnal megértette a dolgot és mondta nekik: — Nos, gyerekek, hát hol van az arany szárnyu lepke?

A kis Ninácska sirva fakadt: — Oh, nézd csak, nézd

anyácskám, mivé lett a szép lepkém! Vajjon mi történhetett vele, hogy ilyen rút és rongyos lett?

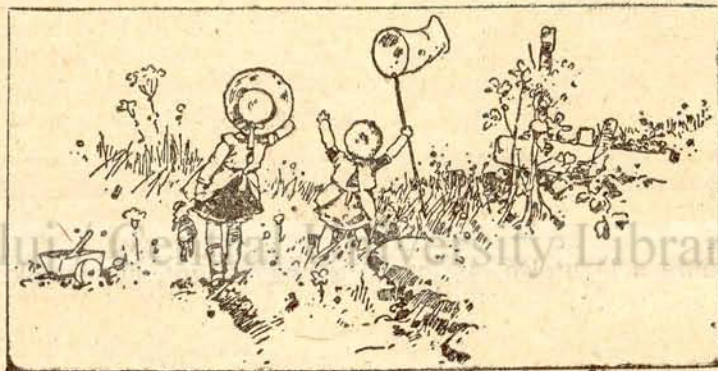
Erre a mamácska megmagyarázta nekik, hogy a szegény boldogtalan lepke szabadságra vágyott, napfényben óhajtott fürödni, virágról virágra szállni és addig vergődött a szűk skatulyában, amíg leverte fényes himporát és győnge szárnyacskáit összetörte, hogy szabadulhasson.

Ninácska sirva kérte a kis Ernőt, hogy bocsássák szabadon, mit az meg is tett, de már késő volt. A csonka szárnyu lepke nem bírt repülni többé és lehullott a földre. Keservesen vergődött tört szárnyaival, de felrepülni többé nem tudott.

— Látjátok, gyerekek, milyen kár volt megfogni a szép arany szárnyu lepkét. Szomorúságot okoztatok neki is, magatoknak is. Elvettétek a szabadságát és azzal elvettétek az életét, azt a rövidke életet, mely csak pár napig tart.

A gyerekek sirva fogadták meg, hogy nem fognak többet lepkét, hanem csak úgy szabadon fognak bennük gyönyörködni.

És úgy is tettek. Az Ernőcske lepkefogó hálója ott függött egész nyáron a játékok között, de lepkefogásra nem vette elő többet. A szép arany szárnyu lepkék pedig vigan libegtek az aranyos napfényben, örülve rövidke életüknek

ALSZIK APU.

Irta: Mari néni.

Csendes szoba, nyitott ablak,
Kicsi Laci be-beballag.

– „Ne hajolj be rózsafácska,
Nyugodt legyen apu álma!

– Ne zümmögj, te sovány szunyog!

Kövér dongó, miért dunnyog?

Szegény apu fáradt nagyon,

Beszéljetez halkabb hangon!

A rózsafa csak mosolyog,

Muzsikál a dongó, szunyog.

Még a szellő is táncot jár;

„Vigan legyünk, itt a szép nyár!”

Lám, lám egy is rá nem halogat,

Nagy mérgesen reájuk csap,

Apu hirtelen felriad,

Kiröppen a zümmögő had.

– „Ej, kis fiam, mi a bajod?”

„Megzavarták az álmodat!

Elkergettem dongót, legyet.”

Rózsafácska bólint egyet.

(Dés.)

A csodatévő nótesz.

– Irta: Berde Mária. –

Az iskolába gazdag és szegény kisleányok jártak, de a legszegényebb mégis Annuka volt. Tízórai kiflire ő nem kapott pénzt, csak fekete kenyeret hozott magával. A könyveit ócskán vette, a hajába szalag helyett pertli volt befonva és míg a többi kisleányoknak pillangós fehér köténykéi voltak, az övét kékkockás segesvári szőttesből varrta az édesanyja.

Aztán valami nagyon szép se volt Annuka. Tudta ő azt, hogy szemre a legutolsó az osztályban, hát nagyon meghuzódott a padban és az ujját is alig merte nyújtani. A szépruhás, széparcu, vidám kisleányok bezzeg másképp tettek! Kiabáltak, csiricsáréztak csengetés után is; bizony, fel is bosszantották sokszor a tanítónénit és hogy aztán kiengeszteljék, egyre-másra hozták neki a szebbnél-szebb virágokat. Télen pelárgóniát, kaméliát, tavasszal ibolyát, gyöngyvirágot.

Annukáék azonban szűk és sötét kis udvaron laktak, ahol a fű se hajtott és egyetlen kicsiny ablakukban nem nevelhettek virágot, mert anyukának kellett a világosság, hogy egész nap varrhasson, himezhessen, különben miből telnék a fára, a kenyérre? Se idő, se hely nem volt a virágnevelésre.

Jaj, de szomorú volt ez így! Amikor a szép, komoly tanítónéni bejött az osztályba és egy-egy kisleány átadta a bokrétáját, a tanítónéni rámosolygott arra, sőt olykor meg is cirógatta. Sokszor gondolta Annuka: milyen boldog az a kisleány! Ha őt a tanítónéni csak egyetlen egyszer megcirógatná! De aztán meggondolta, hogy az ő haja nincs finom szappannal mosva, hogy fényes és jószagu legyen, a pertlije is fakó, hát a tanítónéni utálná az ő fejére tenni finom, gyűrűs kezét. De egy mosolyt, azt mégis szeretne kapni egy olyan drága szót:

– Köszönöm, kedvesem.

Nagy dolog volna ez, mert a tanítónéni nem osztogatja csak úgy a gyöngédséget. Sőt szigorúan beir minden, minden rajtakapott helytelenséget egy kis fekete nóteszbe.

Telt, múlt az idő, eljött a tavasz ünnepe. Április harmincadikán a kisleányok épen azon tanakodtak, hogyan fogják megünnepelni május elsejét. Amikor a tanítónéni bejött, azt mondta: holnap fog kiderülni, ki szereti őt a legjobban.

Lett nagy tanakodás, amikor a kisleányok hazamentek. Mindenki tüntetni akart a szeretetével. Mindenki ígért valamit, ki pénzt, hogy cserépvirágot vegyenek, ki nárciszt, tulipánt, gyöngyvirágot, úgy fogják az osztályt kidíszíteni. Mert hisz honnan láthatná meg másképp a jó tanítónéni, hogy ki hogyan szereti őt? Annuka sirdogált odahaza, hogy ő is szeretne vinni valamit. Édesanyja megsajnálta és nagy kunyorálásra elengedte szomszédjukban lakó öreg koszorukötőnével a mezőre virágért. Nagyon messzire kellett menni, amíg a városból kiérték a szabad mezőre. Hanem aztán szép is volt a mező, mintha ki volna himezve. Fehér, sárga, lilaszín volt a tarkasága. Hogy ujjongott Annuka! Szedett egy bokréta kankalint, kosbort, kásavirágot. – Majd a lába is letört, amíg hazaérték, késő estére. Boldogan ment fel reggel az iskolába.

De amikor a kisleányok bokrétáit meglátta, a szíve úgy kiszegényedett. Hát még amikor a tanítónéni asztalának közepére kitétek a pénzenvelt virágos orgonafát és az asztal szélét beszegették bokros nefeletsszel, gögös sárga-piros tulipánnal! Ahogy ő is odanyújtotta a maga mezei bokrétáját, Esztiike, a legcifrabb kisleány türelmetlenül rákiáltott:

– Hallod, Annuka, vidd innen azt a tarka seprűt!

– Ha-ha-ha! Tarka seprű!

Kacagni kezdett az osztály és Annuska sirva fakadt. Esztiike nem volt rosszivű kisleány és megbánta hirtelen durvaságát.

– Nézd, Annuka, te láthatod, hogy a te mezei virágod nem talál az uri virágok közé. Hanem, hogy kárba ne menjen és emelje a többi, alul rakjuk a lombbal együtt és ráteszszük a miénket.

A tanítónéni bejött. Megköszönte az osztálynak a meglepetést és hogy viszonzozza, kijelentette, hogy ma nem lesz tanítás, hanem lemennek a parkba játszani. Dél felé visszamentek az osztályba. A tanítónéni összeszedte a szép virágokat, de a lombot, meg a kankalinos füzért otthagya.

Esztike meg két barátője vitte haza a virágokat a tanítónéninek.

Mert Esztikéék mindig ajánlkoztak segíteni a tanítónéninek, de Annuska ezt sosem tette, mert félt, hogy vele nem szívesen menne végig az utcán, a foltos ruháskái miatt. Most is, ahogy a tanítónénivel mentek Esztikéék, hát siettek elcsegni, ki melyik virágot hozta, de persze Annukának a nevét se mondták, hiszen az ő virágai ott maradtak az iskolában szemétnék.

Otthon bizony ma is elsírta magát Annuka, az ő ajándékának sorsán. Edesanyja megígérte neki, hogy este, ha három kisebb testvére elalszik, olvas egy szép történetet.

Ugy is lett. Miután a kicsik az ágyban hangosan imádkoztak a jó édesapáért, aki el-esett a szerb harctéren, a kicsikék elaludtak. Edesanyja ekkor kinyitotta a kapcsos bibliát és elolvasta a példázatot az özvegyasszony két filléréről. Hogy a jó Isten többre tartja a szegény két fillér perselypénzét, mint a gazdag aranyát.

— Édes kicsi leányom, magyarázta aztán, a te szegényes virágod nagyobb fáradságodba került, mint Erzsikééknek az orgona meg a tulipán. A jó Isten számontartja ezt neked és kivilágosítja a tanítónéni előtt, hogy te is szeretted őt úgy, mint a többiek. Csak légy te mindig jó kisleány és szeresd valóban a jó tanítónénit, még ha az kedvesebb is a többihez. Te ugyanis mindig elbújsz előle, mint a csigabiga, hogy lehessen hát kedves hozzád?

Annuka nem volt egészen megvigasztalódva, de nem akarta busítani édesanyját. Hiszen az ugyanis mindig szomorú volt és ugyanis bosszantották eleget a kicsikébbek a maguk oktalanságában. De azt tudta, hogy a tanítónéni soha-soha nem fogja sejteni, hogy ő milyen nagyon szerette! Talán még jobban, mint a többiek...

*

Másnap reggel szívszorongva várták a tanítónénit.

Bejött és amikor leült, így szólt hozzájuk:

— Kedves gyermekek! Közeledik a vizsga ideje és ki kell osztanom a vizsgai verseket. Még tegnap akartam, de mert május elseje volt, hát nem értünk rá. Mert nem olyan egyszerű a dolog, hiszen azt is ki kell választanom közületek, hogy ki mondja a vizsgai imádságot.

A kisleányok szivdobogva néztek a tanító nénire. Ez a legnagyobb dicsőség, a záróvizsgán az imát mondani.

— Ti tudjátok, kedveseim, hogy én tite-

ket mind, kivétel nélkül, egyformán szeretlek. De ti nem egyformán szerettek engemet.

Nagy csend ült az osztályon. Annuska lesütötte a szemét. Szégyenkezett. O, a tanító néni bizonyosan rólam gondolja, hogy nem szereti olyan nagyon. És hiába mondta anyuka, hogy egy ilyen lélek, mint a tanító néni, nem nézi az ajándékokat, mert Annuka másképp sem tudott kedvében járni, még az udvaron sem futott soha hozzá, még feleléskor sem mert a szemébe nézni...

— Vannak, akik kicsit szeretnek, akik nagyon szeretnek és talán olyan is akad, aki legjobban szeret mind között. Nos, mit gondoltok, ki lehet az?

Az osztály felbolydult. Először összenéztek, azután ujjat mutattak, felugráltak, kiabáltak.

— Én, én, én! Én szeretem a legjobban a tanítónénit!

Már lökdösték egymást, vagy kettő kiszaladt a katedráig.

A tanító néni mosolygott, de mintha még a könnye is kiszivárgott volna.

— Üljetek le, kis kizelgők és csendesen legyetek. Majd megmondja az igazat a fekete nótész.

Kivette az osztályfiókból és föllapozta. Sorban ment végig a neveken. Ábrahám: egyszer kiállítva, egyszer itt marasztva... feleles... Benedek: egyszer itt marasztva, kétszer nem hozott irkát, a keze nem volt tiszta...

Ment, ment végig a bünlajstromon.

Annuka szíve mind gyorsabban vert. Valami fojtogatta. Mi lesz, Istenem, mi lesz ebből?

Amikor a tanítónéni a névsor végére ért, felemelte a fejét és végignézett az osztályon.

— Látjátok, gyermekek, a fekete könyv arra való, hogy megmondja nekem, ki szeret engem legjobban. Az, akinek a neve mellé semmi nincsen beírva, aki egész éven át nem bántott engem a rendetlenségével, mulasztásaival, rosszalkodásával. Találjátok ki, van-e olyan közületek?

Bizony, az osztály most csendesebben viselkedett, mint az előbb. Nem igen mérte senki az ujját nyújtani. Épen a virághozók hallgattak a legmélyebben.

Egyik-másik mégis megkockáztatta:

— Nekem nincs beírva! Nekem nincs beírva!

De bizony kisült, hogy rosszul emlékeznek, vagy rosszul számítottak rá, hogy a tanító néni elfelejtette beírni botlásait. Mindenkiel történt valami az esztendő során.

Most a tanító néni Annukára nézett.

— Állj fel, Annuka. Igaz, hogy te szeretted a legjobban a tanító nénit?

Jaj, Istenem, Annuka lesütötte a szemét, azt hitte, nyomban elsüllyed. Még csak ki sem birta nyitni a száját.

— Mert azt mondja a fekete könyv. Mert a te nevedhez egész éven át nincs beírva semmi, Te sohasem bosszantottad meg a tanító nénit.

Annukának megeredt a könnye.

— No, ne sirj, kis csacsi. Gyere ide szépen és olvasd el az imát, mert te fogod a vizsgán elimádkozni!

Annuka szédelegve lépikélt a tanító néniig. Az megcírógatta az arcát, fölemelte az állát és mélyen a szemébe nézett Annukának.

— Hát aztán, igazat mond a fekete könyv?

Csak bólingatott, nagyszírogva, Annuka, mert a szó bentszakadt a szakadásig dobogó szívének fenekén. Csak a szeme válaszolt, a csu-

dától fényesre tágult két szeme. És akkor a tanító néni lehajolt és megcsókolta Annukának fakó, szegényes, szallagatlan haját.

... Ugy repült be otthon Annuka, mint egy csicsérgő, csapongó madár. Lobogott kezében az ima papírlapja.

— Édesanyám! Édesanyám! — kiáltotta már a tornácon. — Az Isten megmutatta! A jó Isten megmutatta!

(Marosvásárhely.)

A csöndes nyaraló.

Vigjáték egy felvonásban.

Irta: Zsoldos László.

(Folytatás és vége.)

A zongoraművész: (hol lágyan, hol erősebben, sőt végre már egészen dühösen veri az asztalt, miközben a játék hevében fölkapkodja a fejét, hol meg majdnem ráfekszik a felső testével a zongorára, azaz hogy az asztalra s most már énekel is a némajáték mellé.) Tra-ra-ra-bumdié... (ebben a pillanatban kívülről behallatszik a szélkereplő hangja. A zongoraművész meghökkenve hagyja abban a játékot és az éneket, kérdőleg tekint Karcsira.) Mi ez?

Karcsi: Szélkereplő, kérem, bácsi.

A zongoraművész: Szélkereplő? Ugy? És hol van az a szélkereplő?

Karcsi: Itt a szomszéd nyaralóban, bácsi. (Az ablak felé mutat.) A szomszédéknak van egy kis szőlőlugasuk és azért állítottak föl előtte szélkereplőt, hogy elriassza a verebeket.

A zongoraművész: A verebeket? Ugy? És... és megmondhatná nekem, kis öcsém, hogy gyakran zug a szomszédban az a... az a szélkereplő?

Karcsi: Oh, nem, bácsi, csak amikor szél fúj.

A zongoraművész: Hm. Csak amikor szél van? És... és gyakran fúj a szél erre felé?

Karcsi: Oh, néha kérem, egy félóráig sincs szél. De különben, itt a Balaton mellett, mindig szokott fujni.

A zongoraművész: Hm. Ugy? Hát mindig? (A szélkereplő elhallgat. A zongoraművésznek kiderül az ábrázata s újra elkezd az előbbi némajátékkal zongorázni az asztalon. Már épen ismét egészen belemelegszik a játékba, amikor — az egész némajáték nem tarthat tovább egy percnél — kívülről felhangzik éktelenül hamis hangon a gyerekeknek.)

A gyerekeknek (kint):

Boci, boci, tarka...

A zongoraművész (most már ijedten abbahagyja a játékot).

A gyerekeknek (kint):

Se' füle, se' farka...

Oda megyünk lakni,

Ahol többet kapni...

(A két utolsó sort újra énekl.)

Oda megyünk lakni,

Ahol többet kapni.

Karcsi: (hamiskásan hunyorgat a szemével a nézőközönség felé).

A zongoraművész: (aki borzasztó savanyu képpel hallgatta végig a hamis hangokat, ijedten): Hát ez meg micsoda? (Izgatottan utánozza a hamis éneket.) Boci-boci, tarka!?

Karcsi: (ártatlan képpel a jobboldali ajtó felé mutat): Itt a jobboldali szomszédban nyaral egy énektanár és az tanítja a paraszt gyerekeket énekelni. Egész nyáron! Mindennap délután.

A zongoraművész: U-úgy? Egész nyáron! Mindennap délután! (Egy pillanatig csend s azalatt újra megfedezkedik magáról és föllengős képpel zongorázni kezd az asztalon.) Tra-ra-ra-bumdié... (A következő pillanatban megszólal kívülről a gramafonban a katonabanda, a zongoraművész megrettenve abbahagyja a játékot és elhallgat, felugrik a székről és maga elé bámul.)

A katonabanda (kint): Tra-ra-ra-bumdié... (és végigjátssza az egész darabot. Vagy valami más hasonló katonabandának való ösmeretes zeneszámot.)

Karcsi: (megint a közönség felé fordul s most már nevető arccal hunyorgat).

A katonabanda: (kint befejezve a darabot, elhallgat).

A zongoraművész (irtózva): Hát itt gramafon is van?

Karcsi (ártatlan képpel): Csak egy pár nap óta kérem. (A bal szöglet felé mutat.) Most vették a gyerekeknek itt a szomszéd nyaralóban.

A zongoraművész: U-u-úgy? Csak most vették a gyerekeknek? Képzelem, hogy akkor most folytonosan ezt nyuuzzák! Az édes gyermekek!

Karcsi (ártatlan képpel): Nem, bácsi, kérem, csak amikor a papájuk nincs idehaza.

A zongoraművész (reménykedve): Ugy? Csak amikor a papájuk nincs idehaza? És hol van ilyenkor a papájuk?

Karcsi (ártatlan képpel): Budapesten. Egész héten Budapesten. Csak vasárnapra szokott hazajönni.

A zongoraművész (elképedve): U-u-ugy? Csak vasárnapra szokott hazajönni? És addig mindig szól a gramafon? Igazán, fölséges csend... (Visszaül az asztalhoz, mintha újra zongorázni akarna.)

A Pistike (kint visit): O-á, o-á, o-á, o-á...

A zongoraművész (mindkét kezével befogja a fülét.)

Karcsi (újra a közönség felé fordul nevető képpel.)

A zongoraművész (mialatt a gyerek folytonosan sivalkodik.) Ez a kedves csemete is a szomszédba való? (Leveszi a füléről a kezét.)

Karcsi (ártatlan arccal hátra a jobboldali ajtó felé mutat): Igen, az a hátsó szomszédunk kis gyereke. Őt gyerekek van. Ez a legcsendesebb közöttük. (A gyerek még jobban sivalkodik.)

A zongoraművész: U-u-ugy? Itt a hátulsó szomszédban? Őten vannak? És — hahaha (idegesen kacag) hahaha, hahaha, ez a legcsendesebb köztük! (Megrázza Karcsi kezét.) Köszönöm... nagyon köszönöm a felvilágosításait, kis öcsém. Csak már a nénikéje jönne, kis öcsém. Szerettem volna... szerettem volna megmondani neki, hogy igazán... ez a csönd (a Pistike folyvást ordít)... ez a pompás, fölséges isteni csönd (most a gyereksivításba egy-

szerre beleszól a szélkereplő, nyomban utána a gyermekénekkar és a gramafon.)

A szélkereplő: krrr... krrr...

A gyermekénekkar (nagyon hamisan):

Megy a gőzös, megy a gőzös

Kanizsára,

Kanizsáról, Kanizsáról Boszniába.

A katonabanda (belevág az énekkarba):

Tarara bumm-dié...

A gyerekekkar:

Elül ül a masiniszta,

Ihaj, tyuhaj, ki a gőzöst igazítja...

(Ezt a két sort megismétli.)

A zongoraművész: körülnéz, mint az őrült, hamar a fejébe nyomta cilinderét, kinyitja a jobboldali ajtó és mindakét fülét befogva elrohan. Kint az ajtó előtt meglöki Máli nénit, aki most jön jobbról.)

(Hallatszik Máli néni hangja): Ejnye, gromba fráter!

TIZEDIK JELENET.

Karcsi, a néni.

Karcsi (az oldalát fogja nevéttében.)

(A zenebona elhallgat.)

A néni (megbotránkozva): Ki volt az a bolond? No, né, hogy meglökött!

Karcsi: Az, néni kérem, az... az a budapesti zongoraművész volt, aki meg akarta venni a nyaralót. Azt mondta, hogyha ingyen adnák, akkor se kellene neki!

A néni (elképedve tárja szíjjel a kezét.)

(A függöny legördült. Vége.)

(Budapest.)

Csiricsári kisasszony.

Szicíliai népmese.

— Meséli Elek nagyapó. —

Volt egyszer két testvér, az egyiknek volt hét fia, a másiknak hét leánya. Valahányszor a hét fiús testvér találkozott a hét leányos testvérről, mindig ingerkedett vele: lám, lám, neked csak hét virágcsereped van, de nekem hét kardom van ám! Erősen bosszantotta a hét leányos testvért ez az örökös ingerkedés, kedvetlen, bosszus volt emiatt otthon is. Egyszer aztán nem állhatta meg a legkisebbik leány, akinek Csiricsári volt a neve, s aki okos is volt, szép is volt, hogy meg ne kérdeje az apját: Ugyan bizony, édes apám, mért vagy olyan szomorú?

— Óh lányom, lányom, gyöngyvirágom, hogyne volnék szomorú, amikor a testvérem folyton bosszant engem. Gunyolódik, csufolódik, hogy nekem csak hét virágcserepem van, de neki hét kardja.

— Ennyi az egész? — mondta Csiricsári. No, ha még egyszer gunyolódik veied, ajánlj neki fogadást: ő is eressze utra a legkisebbik fiát, te is a legkisebbik lányodat s majd meglátjuk, melyik szerzi meg s hozza el a királyfi koronáját.

Meg is fogadta a hét leányos apa Csiricsári tanácsát s amikor a testvére megint gunyolódott, azt mondta: Igaz, igaz, neked hét fiad van s nekem hét lányom, de az én leányaim okosabbak, mint a te fiaid. Tegyük csak próbát. Ereszd el a legkisebb fiadat, én is eleresztem a legkisebb leányomat, hogy szerezzék meg a királyfi koronáját. Ha a te fiad szerzi meg, tovább gunyolódhatsz velem, de ha az én leányom, szót se szólj többet.

— Jól van, mondta a hét fiús testvér.

Még aznap utnak eredt a legkisebb fiu s

a legkisebb leány. Sokáig együtt mentek, megedéltek, egyszerre aztán egy patakhöz értek. A patak éppen meg volt áradva, s a fiu azt mondta: ő bizony nem megy tovább, míg a víz mind le nem foly. Nem bolond, hogy megáztassa a cipőjét. De Csiricsári nem sokat gondolkozott, lehuzta a cipőjét, felgyűrte a szoknyáját s szépen átsétált a patakon. Hát a fiu mit csinált? Az bizony leült a patak partján, kivett a zsebéből egy diót, bicskájával ketté hasította, a belét megette s a dióhéjával meregetni kezdte a vizet. Azt hitte a hülye, hogy így hamarabb elapad a víz. Csiricsári pedig ment tovább nagy vigan, aztán egyszerre csak találkozott egy paraszt fickóval, megállította s mondta neki:

– Hallod-e, te szép fickó, add nekem a ruhádat, én meg neked adom az enyémet.

Tetszett a fickónak az ajánlat, ott egyszerbe ruhát cseréltek, szépen elkészöntek egymástól, Csiricsári pedig addig meg sem állt, míg a királyfi városába nem talált. Ment egyenest a királyi palota elé, ott fel s alá sétálgatott, füttyörészett, dalogatott, addig, addig, hogy a királyfi meghallotta, kijött az erkélyre s megszólította Csiricsárit: Hej, fickó, jere fel a palotamba! Hiszen, ment is Csiricsári nyomban. Kérdi a királyfi: Hogy hívnak fickó?

– Giovanni a nevem, felelt Csiricsári.

– Tudsz-e írni?

– Hogyne, hogyne!

– Akarsz-e az íródeákom lenni?

– Hogyne, hogyne, királyfi!

Mindjárt pompás uri ruhát adatott a királyfi Csiricsárinak, s abban még hétszerte szebb volt, mint annak előtte. És napról-napra jobban megtetszett a királyfinak Csiricsári. Valahányszor levelet diktált neki, mind csak a szép, finom, fehér kezét nézte Csiricsárinak s egyszerre csak gondolta magában: ej, ej, nem férfikéz a Giovanni keze, bizonyosan leány ő. Nem is állotta meg, hogy meg ne mondja ezt az anyjának, de az öreg királyné kinevette: – Ugyan, ugyan, mit gondolsz fiam. – De így s de úgy, erősködött a királyfi, nézze csak meg jól, anyám!

Finom a keze, finom az írása,
Leányos ő neki minden mozdulása,
Halálos betege leszek én e kéznek!

Megijedt a királyné s mondta a fiának: – Tudod, mit? Hivd le a virágos kertbe, ha székfűt szakít le, bizonyosan leány, ha rózsát szakít le, bizonyosan férfi.

Mindjárt hívta a királyfi Csiricsári kisaszszont: Jer, jer, Giovanni, sétálgassunk a virágos kertben.

– Igenis, felséges királyfi, – s mentek a kertbe, de Csiricsári rá sem nézett a székfűvekre, hanem leszakított egy rózsát s azt a gomblyukába tűzte.

– Nézd Giovanni, szól a királyfi, mily szép székfűvek vannak! Mért nem azt szakítasz?

– Ugyan, királyfi, nem vagyok én leány Rózsa való a férfiaknak.

Aztán fölmentek a palotába, a királyfi meg mindjárt bement az anyjához s mondja, mi történt.

– Látod, látod, ugy-e, megmondtam, hogy nem leány.

– Nem, nem, anyám, én most sem hiszem, hogy férfi.

Finom a keze, finom az írása,
Leányos ő neki minen mozdulása,
Halálos betege leszek én e kéznek!

– Tudod, mit? – mondta a királyné. Hivd a tengerre fürödni. Ha huzódozik, akkor bizonyosan leány, ha szó nélkül megy veled, világos, hogy férfi.

Nosza, mindjárt szól a királyfi Csiricsárinak: Gyerünk fürödni a tengerre, Giovanni. Velem tartasz?

– Mért ne? – válaszolt Csiricsári kisaszszony.

Amikor azomban a tenger partjára értek, fejére koppintott Csiricsári: No, lám, otthon fedtem a törülközőmet. Engedd meg, királyfi, hogy visszatérjek. Mindjárt itt leszek.

Szaladt vissza, mint a szél, ment egyenesen a királynéhoz s mondta:

– Felséges királyném, a királyfi kéreti, hogy adja ide az ő aranykoronáját, hadd viszem utána.

– Furcsa, furcsa, mi jutott eszébe? – csóválgatta fejét a királyné, de odaadta a koronát.

Hiszen egyéb se kellett Csiricsárinak, szaladt a királyfi szobájába, ott egy cédulára ezt írta:

Leány vagyok, királyfi,
A nevem Csiricsári.
Viszem a koronádat,
Tisztelem a mamádat!

Ezt a cédulát kiragasztotta a királyfi ajtájára, ezzel uccu neki, vesd el magad! – lóra pattant, elnyargalt a koronával, mintha szemét vették volna. Amikor a patakhöz ért, az unokatestvére még mindig meregette dióhéjjal a vizet, öntögette a homokba. Csiricsári kacagva mutatta a hülye fiúnak az aranykoronát: No, nem volt igaza az apámnak, hogy okosabb vagyok nálad? Egy-kettő, átugrott a patakon s hamarosan otthon is termett.

Eközben a királyfi csak várta, várta az íródeákját, s mert hogy nem jött, hazament, s haj, már messziről meglátta a cédulát! Amint elolvasta, szaladt az anyjához s mondta sirva: Ugy-e, mondtam, hogy leány Giovanni! Igaz neve Csiricsári. No, de megállj, Csiricsári! Nekem ez nem lári-fári, nem menekülsz én előlem!

Egyszeribe lovat nyergeltetett, rája pattant, vágatott, mint a sebes szél, még annál is sebesebben, csak akkor állt meg, ha valaki szembe jött vele. Megkérdezte, nem láttak-e egy ilyen meg ilyen szép fiút, – de bizony mind csak azt felelték, hogy ilyent nem láttak. Aztán megérkezett a patakhöz. Csiricsári unokatestvére még

mindig ott ült a patak partján, a vizet dióhéjjal meregette, a homokba öntögette.

— Hej, szép flu, szölitotta meg a királyfi, láttál-e egy ilyen meg ilyen fiut erre lovagolni?

— Láttam, bizony. Az az én unokahugom. Eddig már otthon is van.

— Vezess hozzá, — parancsolta a királyfi.

Mire odaértek, Csiricsári már ismét leányruhában volt s vagy volt szép eddig vagy nem, de most olyan szép volt, hogy a napra lehetett nézni, de rá nem.

Mondta a királyfi:

Érted jöttem, Csiricsári.

Tudtam, nem vagy Giovanni.

Mindjárt megtetszettél nekem,

Te légy az én feleségem!

Egyszeribe papot hívtak, nagy lakodalmat csaptak s vitte a királyfi a szép Csiricsárit a palotájába. Vitte bizony nemcsak Csiricsárit, de apját, anyját, a néneit, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

(Kisbaczon.)

Óda a teremő Istenhez.

C. Negruzzi költeménye.

Magyarba átültette dr. Szeremley Ákos.

Ismertétek meg Istent! Ő az, ki kormányozza
A roppant mindenséget, mit alkotott keze.
Az ég boltját kitérte s szabott pályát a napnak,
Hogy a tért és tetőket fénnel övezzé be.

Ő mondá a bolygóknak, a holdnak, osillagoknak,
Hogy a naptól maguknak fényt kölcsönözzenek,
Hogy gyuljanak ki rendre, amint leszáll az éjjel
És fáklyákként beszőrják sugárral az eget.

(Fogarass.)

Ha háborog a tenger felnyögve vad haraggal,
Keskenyke partszalagban neki határt szabott,
Az ő parancsszavára indul, csitul a szölvész
És oszlanak az égen a felhőgomolyok.

Ő teremője minden élőknek itt a földön,
A mély vizekben is lent és a felhők alatt,
A szárnyaló madárnak röptében s leszálltában,
Minden parányi lénynek, Ő az, ki életet ad.

Tamás érdeklődik.

(A delfinekről és cetekről.)

II.

Tamás: A multkor a delfinekről beszélgetünk. Azóta nem tudom elfelejteni a kardszárnyu dellint. Nagyon haragszom rá. Különösen az bánt, hogy ok nélkül kinozza a hatalmas bálnákat és kegyetlenül mészárolja testvéreit. A bálnákról már sok mindent hallottam és olvastam, most azt szeretném tudni, mi igaz abból, amit róluk tudok.

Apa: Én nem tudom, fiam, mit tudsz róluk. Nem is szeretek egyfolytában magyarázni. Ha kérdezel, szívesen válaszolok. Ne azt mondd el, hogy mit tudsz, hanem inkább, hogy mire vagy kíváncsi.

Tamás: Akkor inkább azt kérdezem, amit nem tudok. Nem tudom például, mi a különbség a bálna és cet között.

Apa: Cet nagyon sokféle van, egyik fajtáját bálnának hívják. A különbség tehát az, ami például a majom és a gorilla között. Majom sokféle van, a gorilla egyik fajtája.

Tamás: Ezt nem tudtam, összekevertem a két dolgot, de mások is összetévesztik, néha cethalról, néha bálnáról beszélnek. Ugye a bálna az a fajtája a cetnek, amelynek halcsont van a torkában?

Apa: A grönlandi bálnának nincs foga. Szájában vannak az ugynevezett halcsontok. Nem is ér le a torkán nagyobb állat. De képzelheted, mennyi apró állat kell ahhoz, hogy egy ilyen hatalmas test megélhessen. A hajósok messziről felismerik tartózkodási helyét. Feje tetején nyílás van, melyből, mint a szökőkútból 4 méter magasra is fellöveli a vizet. Oly erővel csapja ki, hogy szinte porzik a víz. De nem nagyon szeret a víz színén tartózkodni. Inkább lent találja meg a táplálékát.

Tamás: Ha tüdővel lélegzik, hogyan képes sokáig a víz alatt tartózkodni?

Apa: Nem olyan tüdeje van annak, mint neked. 10–15 percig kényelmesen maradhat lenn. Eddig nem szív levegőt. Akkor felmerül, néhányat szippant és megint alámerül ugyanennyi időre. Aludni a felszínen szokott. Távolról olyan, mint egy szigetecske. Elnyújtózik a felszínen és alvásközben vizet sem fúj ki magából.

Amikor a mélyből a felszínre tör, különösen, ha tengeri ellenségei elől menekül, olyan erővel tör fel, hogy néhány méterre nyilegyesen áll ki a teste. Olykor megfordul, fejével

a mély felé néz, ilyenkor meg hátsó része áll ki több méterre.

Tamás: Ha elalszik a tengeren, a madarak valószínűleg rászállanak pihenni.

Apa: Nem tartom lehetetlennek. Talán még ennivalót is találnak rajta. Az óriás testébe számtalan kisebb élősdie csimpaszkodik, rengeteg kellemetlenséget és szenvedést okozva neki. Néha az élősdiek a bőrét teljesen felmarrják s egész háta sebekkel van borítva. Nem tiszta öröm az élete az ilyen óriásnak sem. Rákféle állatok is kapaszkodnak bele, mindenütt szívják, csipik vágják a bőrét, sok apró állat egy nagy éléstárnak gondolja s viteti magát vele. Azt hiszem, néha arra gondol a bálna, hogy jó volna valahová odadörzsölni a bőrét és lerázni magáról apró ellenségeit. Szerencse, hogy a bőre alatt nincsenek nagyon érzékeny részei, mert husa és bőre között hatalmas szalonnaréteg terül el.

Tamás: Miért van olyan vastag szalonnája?

Apa: A természet gondoskodott róla. Ez az ő takarója. Legtöbbször hideg vízben tartózkodik, a vastag zsírréteg úgy megvédi, mint téged a ruha, vagy a szárazföldi állatokat a szőr, a madarakat pedig a toll. A bálna a jeges vízben sem fázik, a szalonna nem engedi hozzá a hideget, vagy inkább védelmezi a belső meleget a hidegtől. Ha szőre volna, nem kellene zsír. legalább is nem ilyen vastag zsírréteg. Teste azomban sima.

Tamás: Azt hiszem, hogy a bálna nagyon sokáig élhet. Az ilyen óriási állatok nagyon hosszú életűek lehetnek.

Apa: Erre nem tudok válaszolni. Legfeljebb azt mondhatom, hogy valószínűleg sokáig él, de azt nem abból következtetem, hogy nagyon nagy. Inkább arra gondolok, hogy lassan fejlődik ki. A kis bálna sokáig anyja gondozására szorul. Az anya nagyon hűségesen teljesíti kötelességét. El nem hagyná a kölykét semmiféle veszedelemben, inkább vele pusztul. Ne gondold, hogy valami kis jószágról van szó. Hatalmas állat a szopós bálna, nem is csodálkozhatol, hiszen a mamája 25 méterre is megnő. Képzelheted, mennyi tej kell neki, ha megéhezik. Szopni még nem látta senki. Valószínűleg a víz alatt szopik és időnkint feljön levegőt szippantani. Az is lehet azomban, hogy az anya merül fejével a víz alá és hátsó részét feltolja, hogy kölyke szophasson. Szerencse, hogy csak egy születik egyszerre, nehéz volna az anyának kettőt gondozni. A kis bálna születése után azonnal kitünően uszik és készen van arra, hogy anyjával együtt hosszabb utra keljen.

Tamás: Miért nincsenek a bálnák együtt, hogy veszedelem esetén segíthessenek egymáson?

Apa: Magános bálna ritkán látható a tengeren. Nagyon is együtt járnak. Nem azért ugyan, hogy segítsenek egymáson, hanem sze-

retik a társas életet. Minden cetfajta tömegben él és együtt vándorol is. Sokáig nem maradnak egy vidéken. Ősztöneikre hallgatnak. Megérik, hogy melyik évszakban hol találják meg a táplálékot. A vadászok már kitanulmányozták, hogy mikor melyik tájon keressék őket. Hiába esnek egyesek áldozatul, társaik visszajárnak. Olyan dühvel irtják őket, hogy nem sok idő múlva a grönlandi bálna is kipusztul. Természetes halállal már nagyon kevés hal meg közülök. Az elejtett bálnák testében néha több beletört szigonydarabot találtak, mert a szigony miatt nem mindig pusztul el az állat.

Tamás: Ugy sajnálom ezt a hatalmas állatot. Fáj nekem, hogy kipusztítják. Nem tud védekezni az emberek támadása ellen?

Apa: Nehéz az ember ellen védekezni. Az erő keveset ér az ügyességgel és ravaszsággal szemben. Amikor a hajóról megpillantják a bálnákat, leeresztik a csónakokat. Erre a célra nagyon mozgékony, könnyű csónakokat készítenek. A csónakok 8–10 méter hosszúak és fel vannak szerelve iránytűvel, kevés élelemmel és vízzel. Van világító eszközük is. Természetesen rajta vannak a fegyverek. Elöl a szigonyok, kések és puskák is. A csónak óvatosan siklik a bálna felé. A tapasztalt öreg bálna pár másodperc alatt eltűnik. A tapasztalatlan néha egészen közelre bevárja a csónakot. A szigonyos kiveti a szigonyt, mely mélyen furódik az állat puha testébe. Ebben a pillanatban eszeveszett gyorsasággal menekülni kell. A megsebzett állat bőszen haragjában felkorbácsolja a tengert és az ügyetlen vadászokat csónakjukkal együtt összezuzza hatalmas farkával. Ha a csónak elmenekült, a bálna szabadulni akar. Nyílegyenesen tör le a mélybe, azt hiszi szegény, hogy megmenekült. A szigony erős zsineghez volt kötve, amely hengeredik utána. Ha mély a tenger, néha nem is elég az egy csónakon levő zsineg, hanem gyorsan hozzákötik a másik csónakon levő zsineget is. Ha nem sikerül elég gyorsan összekötni a zsineget, a mélybe menekülő állat lerántáná a víz alá mindenestül az egész csónakot. Ilyenkor nincs más hátra, mint szabadjára eresztetni a megsebesült bálnát. Ha azomban elég a zsineg, huzni kezdik lassan felfelé. Az állat eleinte nem érzi, nyugodtan fekszik a mélyben, azt hiszi, megmenekült. A huzás azomban fájdalmat okoz. Lassankint levegőre is szüksége lesz. 20–30 perc múlva kénytelen felbukni. Ekkor kapja a második döfést. Ha nem tudott idejében levegőt szívni, a víz színén rohan előre. Örült vágatás kezdődik. A megdühödött állat összeszedi minden erejét és ragadja magával a hozzákötözött csónakokat. Néha az örült vágatásban kiszakadnak testéből a szigonyok. Ekkor mentve van. De legtöbbször bizonyos idő múlva kimerül és megáll. Elpocsékolta erejét. Ez a veszte. Óvatosan közelednek feléje, mert még most farkának egyetlen csapása szétzuzná az ügyetlen vadászokat.

Robbanó golyót lőnek belé vagy lándzsával gyilkolják meg.

Tamás: Ha a meneküléssel nem fogyasztaná erejét, hanem visszafordulna üldözőire, elpusztíthatná őket?

Apa: Néha megteszi, de legtöbbször menekül. A vadászok azt érezhetik, hogy megvadult lovak ragadják őket.

Te nem kérnél az ilyen csónakázásból. Magam sem.

Tamás: Szörnyű dolog így kinezni az állatot. Nem tudják úgy elpusztítani, hogy szinte fájdalom nélkül haljon meg?

Apa: Ma már nem kézzel dobják a szigonyt, hanem ágyúval lövik a bálna vagy más nagyobb cetek testébe. Amikor a szigony belevágódik, még a szigony nyelében levő töltés is felrobban és rendesen azonnal megöli a cetet. A kilőtt szigony itt is zsineget ránt magával, hogy a hajóhoz kötözze az áldozatot.

Tamás: Mióta vadásszák ilyen kegyetlenül a ceteket?

Apa: Körülbelül 600 éve. Azelőtt nem mertek arra gondolni, hogy ezt az óriást megtámadják. Körülbelül 300 évvel ezelőtt szerelték fel az első hajókat, melyek cetvadászatra épültek. Később az angolok, hollandok, franciák, majd az amerikaiak mindig több és több hajót küldöttek ki, hogy a cetek értékes zsíráját, halcsontját és a csontjaikban levő értékes velőt megszerezzék. Rengeteg cet esett áldozatul. A hajók néha egy évig is a tengeren maradtak, hogy hordóikat megtölthessék.

Tamás: Azt hiszem, azért laknak a bálnák a hideg tengerekben, mert az üldözés elől menekültek oda. Valaha talán a melegebb tengerekben laktak, mert itt könnyebb táplálékot szerezni.

Apa: A grönlandi bálna sem marad mindig a hideg vizekben. Nagy csapatokban felkeresi a melegebb tengereket is, de olyan helyen már nem tartózkodik, ahol forrón süt a nap. Nem lehetetlen azonban, hogy az ember vagy más ellenségei elől menekült a nyugodtabb és kevésbé veszélyes vizekre. Vannak azonban rokonai, melyek az év egy részét a legmelegebb tengerekben töltik. Ilyen például a pupos bálna. Könnyű megismerni hosszú uszójáról. A teste is jókora, megnő 15 méterre.

Sőt vannak olyan cetek is, melyek nem szeretik a hideg vizet, hanem vándorolnak az egyik meleg tengerről a másikra. Ilyen az ámbrás cet. Majdnem akkora, mint a grönlandi bálna. Nevét onnan kapta, hogy teste belsejében bizonyos helyeken néha több kilós gömböket találnak, melyeknek sajátságosan kellemes illatuk van. Füstölőkbe, illatszerekbe, szappanokba keverik. Olajos anyag ez, mely forró vízben folyékonnyá válik, nagy hőségben pedig elpárolog. Néha sok-sok kilót találnak egy idősebb cetben.

Tamás: Olyan értékes az ámbrá, hogy miatta érdemes üldözni a cetet?

Apa: Az ámbrá miatt nem üldöznék, de ennek is vastag szalonnája van. Meg mást is találnak testében. Óriási feje van. Olyan, mint egy hatalmas láda. Azt hinné az ember tele van agyvelővel. De ha feltörik a koponyacsontot, zsíros folyadékot találnak benne sok-sok literrel. Ez az ugynevezett cetvelő.

Tamás: Könnyű elejteni az ámbrás cetet?

Apa: Ugy látom, hogy te már olyan cetet szeretnél látni, mely bosszút áll meggyilkolt rokonaiért. Nagyon velük érzel. Ebben az állatban gyönyörűséged telhetik, mert nem adja könnyen az életét. Nagyszerűen uszik, könnyen merül el, mielőtt még megszigonyozhatnák, gyakran eltűnik. Ha a víz színén menekül, úgy hasítja a tengert, mint egy gőzös. Szinte vágatni látszik a vizen. De nincs mindig kedve menekülni. Ha rossz kedve van, vagy megsebesítik, neki megy üldözőinek. Ha csónak áll utjába, kinyitja rettentő száját, felkapja embe-restől a csónakot és összezuza. Az ámbrás cet szája teli van fogakkal. De nemcsak egy csónakot képes összezuzni, hanem egymásután ötötfatot. Sőt az is előfordul, hogy nagy ládafejével hirtelen nekiesik a kisebb hajó oldalának és bezuzza. Veszedelmes állat, különösen az öreg himekkel nem jó kikezdeni. Az anyák ügyetlenebbek, mert fiacskáikkal vannak elfoglalva. Persze, különös gyerekek ezek. Amikor megszületnek, csaknem négy métereseek. De azért vidáman szopnak.

Tamás: Mindig vártam, hogy egyszer szóba-hozod a fizetereket, mert tudom róluk, hogy rokonságban vannak ezekkel az óriás állatokkal.

Apa: Edes fiam, róluk beszélek. Az ámbrás cetet szokták fizetésnek hívni, de hibásan. A fizetereknek sok fajtájuk van s ezeknek egyike az ámbrás cet. Nagy és régi a cetek családja, sokan tartoznak oda, de te megelégedhetsz annyi tudással, amennyit most szeretél.

(Budapest.)

Betűrejtvény.

— Beküldték: Klein testvérek. —

je je je eee
eee
é 1

Szórejtvények.

— Beküldte: Pataky Pali. —

1. Fa, munició, kanna, dicsőség, cséplő, riadó, irka, mese, természet, réteg.

2. Könyv, nyög, roncs, tavasz, nincs, delej, nem, hézag, kép, pillangó, tenta, irni.

Ezek a szavak helyesen összerakva két közmondást adnak.

ÉTLAP.

Irta: Bölöni Jolán.

Aranyos kis Panni lelkem,
Elmondjam-e neked,
Hogy mit ettél reggel, este,
S mi volt az ebéded?

Tejszinhabos csokoládé
Volt a jó reggeli,
A virágos kicsi csészéd
Szinültig volt teli.

Ebédre volt finom leves,
Paradicsom rizzsel,
Utána meg ettél sok-sok
Palacsintát izzel.

Uzsonnára adott anyus
Jó tejbefőtt kását,

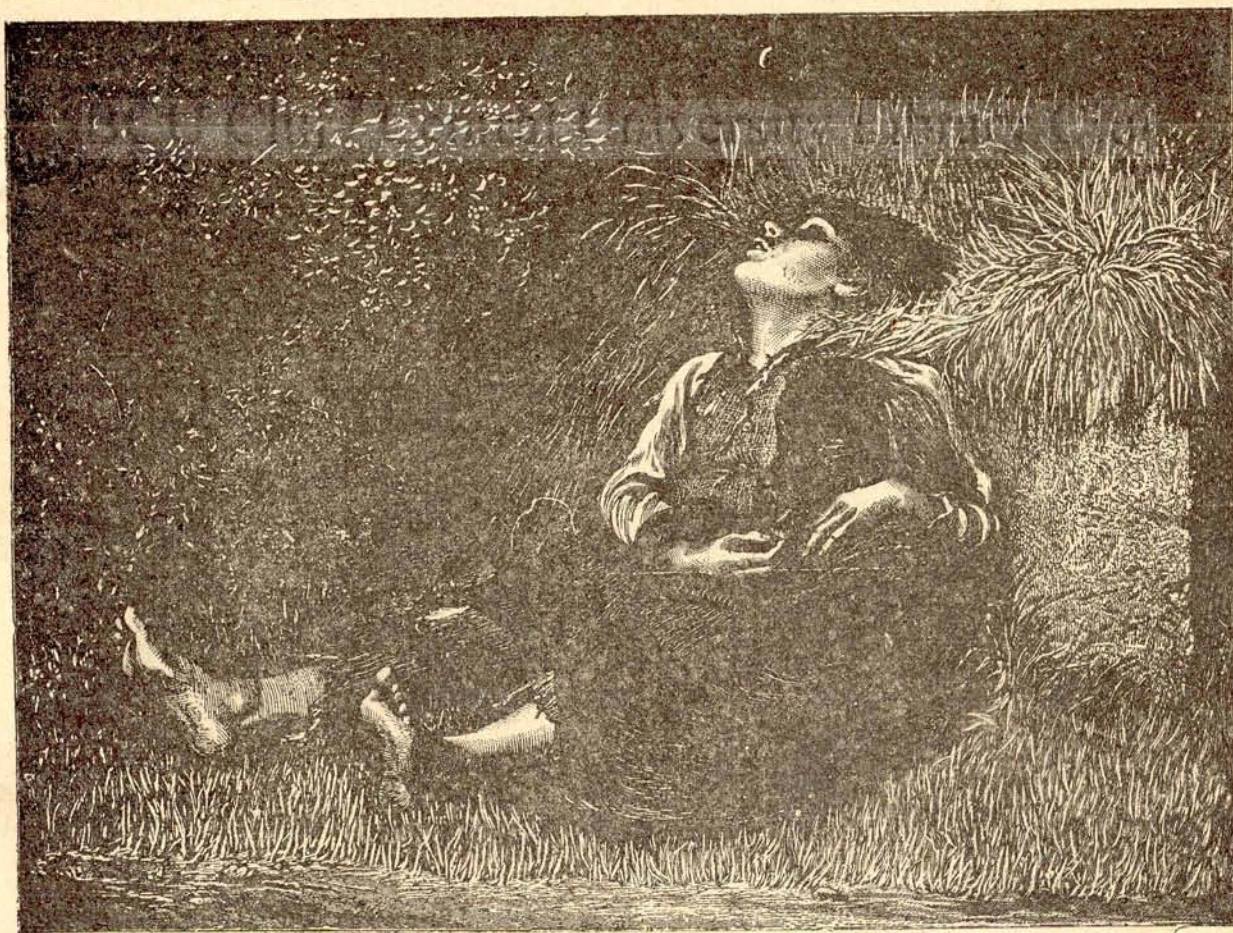
Tudom megnyaltad utána
Az ezüst kanálkát.

Vacsorára jó volt, ugy-e,
Friss lágy tojást enni?
Tyukod tojta, nem is kellett
A piacról venni.

Miért csinálsz Pannikám, oly
Csodálkozó arcot?
Gondolkozol, honnan tudom
A mai étlapod?

Nem kell hozzá semmiféle
Boszorkányos tudás,
Elegendő volt meglátnom,
Pannikám a ruhád!

(Kolozsvár.)

*Virágos fának árnyékába — Szépet álmodik szegény árva,
Van szép ruhája, szép cipője, — Bár valóság lenne belőle.*

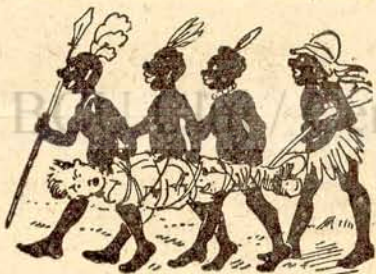
Korkszkru Misi és az emberevők.

Misi barátunk ugyanazon a helyen ebédelt mindennap, ahol kedves pajtásával, az oroszlánnal megismerkedett. Remélte, hogy hamarosan találkoznak ismét s tovább folytatják a mulatóságot. Már aggódni is kezdett, mikor egyik nap tet a másik után, s az oroszlán nem jelent meg. Csak nem lőtte le valami vadász?

Aggódott Misi, aggódott, de azért ebéd után mégis csak elnyomta az álom. Kalapja, puskája ott hevert mellette.

Azt álmodta Misi, hogy együtt mulatnak az oroszlánnal, s az széles jókedvében megint

ölelgetni kezdi őt. Almában olyan bátor volt, hogy azt mondta neki:

– Hallod-e, kérlek alássan, nagyon örülök, ha szeretsz, de ne öleléssel mutasd a szeretetedet, mert minden bordám összetörik.

Hanem hát beszélhetett Misi még olyan bátran is, az oroszlán egyre csak dömöckölte a tagjait. Érezte, hogy elzsibbad keze-lába. Megpróbált kiszabadulni felséges öleléséből: mozdulni sem tudott. Elöntötte a veríték, kinlódott, kiáltani akart: végre is felébredt.

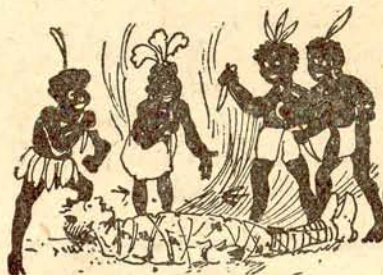
Hej, uram Istenem, mire ébredt szegény

Korkszkru Misi! Hétszáznyolcvanszor megjárhatta Afrikát, de most, hétszáznyolcvanadszor csakugyan – megjárta! Négy tollasfejú, kari-

kásfülü szerecsen vette körül. Megkötözték almában – ezt érezte ő az oroszlán ölelésének, ettől zsibbadt el az egész teste – s most itt van az emberevők kezében, magával tehetetlenül! Még ha legalább a jegyzőkönyvecskéjét megnézhetné, hogy mit is csinál az ember ilyenkor? Dehát ahhoz sem tudott hozzá térni. Meg kell halnod, Korkszkru Misi, hétszáznyolcvanadik utazásod emberevők bendőjében ér véget!

A négy szerecsen nagy diadallal cipelte el a finom fehérpecsenyét. Kalapjának, puskájának is akadt gazdája. A szerecsenek fát

hordtak össze, tüzet raktak és – minek tagadnám – Korkszkru Misi izzadva vézte ezt a tüzet. Kellemetlen dolog: ilyen nagy tűz a forró sivatagban. Különösen, ha az ember tudja, hogy őt akarják megsütni.

Misi barátunk már elsíratta magában szép ifju életét, Istennek ajánlotta árva lelkét. A négy szerecsen villogó késsel állt mellette.

Mindegyik valami jó falatot akart kikanyarítani a testéből.

Node, ne féljete, gyerekek. Nem hiába mondja a példabeszéd, hogy ahol legnagyobb a veszedelem, ott van legközelebb a segedelem. Egyszerre csak felhangzott egy rettentő bődülés, melyet Misi barátunk már jól ismert. Ugy látszik, ismerték a szerecsenek is, mert négyen

négyszer próbáltak iszkolni. Hiába: Misi felső-
ges barátja farkának egyetlen csapásával földre-
terítette a négy szerecsent. Királyi karmaival
csakugy szétpattantotta a Misi testét szorón-
gató köteleket. Néhány perc múlva Misi erei-
ben keringeni kezdett a vér, elmúlt a zibba-
dása, visszatért a bátorsága is. Felugrott és
nyakába borult élete megmentőjének. Nem bánta,
ha az oroszlan össze-visszaropogtatja is a bordáit.

— Köszönöm, köszönöm, kérek alásan, —
mondta örökönyek között.

— Kérek, kérek, csak kötelességemet
teljesíttem, — szerénykedett az oroszlan.

Korokszkrú Misi ezen a napon ezt írta be
a jegyzőkönyvébe:

„Ha emberevők közé mégy, vigyél orosz-
lánt magaddal.“

Elek nagyapó.

Csehszlovákiai előfizetőinkhez!

A Cimbora kiadóhivatalának Csehszlovákiában a
Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál van
számlája, amely számla javára az előfizetési díjakat cseh
koronában az alábbi pénzintézeteknél lehet befizetni:

- Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.
- Helmech: Bodrogközi Bank r.-t.
- Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.
- Illava: Illavai Hitelbank.
- Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.
- Michalovce: Nagymihályi kereskedelmi és hitel-
bank r.-t.
- Mukacevo: Beregmunkácsi bank r.-t.
- Nitra: Nyitrai Takarékbank r.-t.
- Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.-t.
- Nove-Zámky: Ersekújvári Népbank r.-t.
- Presov: Eperjesi Bankegylet.
- Roznava: Rozsnyói Bank r.-t.
- Sevljus: Nagyszőlősi Hitelintézet.
- Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.
- Trencin: Trencsényi Hitelbank r.-t.
- Trnava: Nagyszombatú Első Bank r.-t.
- Velke-Kapusany: Nagykaposi Hitelbank r.-t.

A Cimbora junius hó 17-én meg- jelenő, 24-ik számának tartalomjegyzéke:

Kakas koma és családja. Cimkép. Öcsvár R.
rajza. — *Prolog.* Irta: Berde Mária. — *Riki-
roki-Rokka Pál.* Apró unokáinak meséli: Elek
nagyapó. — *Kakas koma és családja.* Vers a
cimképhez. — *Hogy lett Paliból vitéz gene-
rális?* Benyovszky István rajzaival. Irta: Be-
nyovszky László. — *Tamás érdeklődik.* Beszél-
getés. — *Panaszos vigasz.* Vers. Irta: Halmágyi
Samu. — *Cili, Vili, Gyurkatyuk, Jancsikakas
és Libalába.* Mese. Irta: Balogné Molnár Má-
ria. — *A bagoly-ember.* Mese. Irta: Dobay
István. — *Nagymama.* Verselte: Csürös Emilia.
— *Öcsike, mint induskirály.* — *Mariska
története.* Irta: Névtelen. — *Fejtörő.* — *Elek
nagyapó üzeni.* — *Szökés a teknőben.* (Két
kicsapott diák kalandjai a Tiszán.) Irta: Kertész
Mihály. (Mellékleten.)

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejt-
vény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők
és nyertesek névsorát egyszerre, a megfej-
tést követő hónap végén közlöm!

Nótás rejtvények.

— Beküldte: Péterfy Károly. —

1.

Kaka tövén költ
a ruca let

2.

Ég

Betűrejtvény.

— Beküldte: Káhn Arnold. —

Tör, tör, tör L L L.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bafanii Mici) u. p. Nagy-baczon, (Bafanii Mare) Háromszék megye (Jud. Treiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Figyelemztetem kedves unokáimat, hogy ezentűl, amint az fizeték elején olvasható, a hozzám intézendő levelekre Kisbaczon, Nagybaczon és Háromszék megye román nevét is írják, nehogy hiányos címzés miatt a postán visszafartsák a leveleket. Mostanában, nyilván a hiányos címzés miatt, a szótelnál jóval kevesebb levelet kaptam.

Osztián Ilike Dés. Május 22-én érkezett Kisbaczonba április 28-án kelt leveled. Már azt hittem, hogy elveszett a születés napjára küldött levél a nagyanyóka szedte ibolyával együtt. Hát bizony fura dolog ez. Dértől sok levelet kapok, rendszerint idejében megérkeznek s éppen a tiednek és az édesanyádénak kellett vesztetnie, Isten tudja, hol. No de, jó, hogy sok-sok ajándékot kaptál a születésnapján, s meggyógyult a kedves jó nagymama is. — Ferenczy Évi Aranyos-Gyères. Pompásabb színjátékot nem is választhatatok volna előadásra a Mikulás pálcájánál. Majd ird meg, hogyan sikerült az előadás. Az írástodat megdicsérem. Szépen és tisztán írsz, második elemista unokám! — Nagy Jenő Marosvásárhely, Hartmann Ilus Nagyvárád, Kolossy Erzsike Arad közölkék a kiadónálvali pontos címüket, hogy a nyert könyvet megküldhessék nekik. — T. P. Miért? Verse nem gyermekjóságba való. Talán valamelyik szépirodalmi újság hasznát veheti. — Vidéky testvérek Torda. Csehszlovákiai barátokot címét továbbítottam a kiadóbácsinak. Alkalmilag írhatnátok neki, hogy küldje meg nektek vagy nekem ofanni barátainak a pontos címét. — Szabó László Torda. Május elsején léptél be unokám sorába, én meg szeretettel fogadtalak téged. Csak fejtessed a rejtvényeket szorgalmasan, május elseji unokám! — Lindenfeld Erzsike és Ibolyka Szatmár. Azért nem írtatok mostanában, mert anyukátok beteg volt, s nem volt kedvetek az írásra. Ez már csakugyan komoly ok, de örömmel látom, hogy már jobban van édes jó anyátok, mert írtatok. Hogy melegszi a gyermekek vagytok, látom abból is, hogy élénken érdeklődtek árva olvasótársatok, Osztián Ilike iránt. Ilike Désen lakik. — Barcsay Mihály Dés. Az áprilisi havi rejtveny megjelölésed be-küldésével lekéstél ugyan, viszont küldtél két jó rejtvenyt. Azért nem kell sajnálnod, hogy oly sok munkám van a ti újságotokkal s oly sok társadnak kell válaszolnom. Gyönyörűség nekem ez a munka s épp azért el is bírom. Hát csak írd bátran, amikor csak ráérsz. — Kacsó Piroška és Margit Aranyos-Gyères. Leveleiteket megkaptam. Rokoni vagytok-e Kacsó Sándornak, akinek mostanában jelent meg két szép verse Mikes Kelemen-ről a Cimbora-ban? — Körössy Tibor Magyarpéterlaka. Üzenet én már neked s abból, remélem, új erőf és kedvet merítesz a további rejtvenyészinálásra. Csak foglalkozzál vele, mert ez hasznos foglalkozás. — Rooz Lola Szatmár. Az áprilisi havi rejtveny megjelöléseddel lekéstél, de vigasztalódjál: a májusiak idejében beérkeztek. — Hirsch Éva Kolozsvár. Lám, csak akarnod kell, tudsz te levelet írni, mégpedig helyesen. Most persze, még kezzeled, de majd jön a toll is, egyelőre egy-két malac-kával, de nem baj az: nagyapó is így kezdte a levélírást. Öcsike éppen akkor ült vonatra Pesten, amikor én neked ezt az üzenetet írom, vagyis: május 28-án. Azt bizony nem tudom, hányadán áll az uszással, de azt tudom, hogy a legnagyobb baj tefejére is felmászlik. És hogy tud-e eszperántóul, mert te tudsz egy kicsit. Alig hiszem, mert a „nadseli” gondolatok termelésétől nem igen érhet rá az eszperántó tanulásra. Képzelm, hogy jól mulattál a színházban, ahol Hamupipókat játszottál. Magam is szerettem volna ott lenni. Következő leveledben ird meg: miket csinál a te nagyon okos Luci kutyád. — Ifj. Denderle József Naszód. Olvastad a Keleti Újságban, hogy Kolozsvárt voltam s miket mondtam az újság munkatársának. És hogy ebben a beszélgetésben sokat emlegettem a „csuf halált.” A halál csak nektek csuf, gyermekeknek, de nekünk öreg embereknek nem az, mert mi minden órában készen várjuk őt. Jól olvastad valahol, hogy szeptember 30-án lesznek (ha megérem) 64 esztendő, szerinted tehát még nem is vagyok öreg. Mondasz valamit, mert éppen leveled olvasása előtt két teljes napot jártam-keltem a kisbaczoni nagy erdőben, roppan magas hegyekre másztam föl s oda se neki! Aztán a szabad ég alatt haltam, száraz falevél volt a derekáljam s mégis pompásan aludtam: madárékre ébredtem fel virradatokor. Gyönyörűséges két nap volt ez. Oly vígan, oly könnyen írom nektek e kirándulás után az üzenetet, mintha újra születtem volna. Mélyen meghatleveled az a része, melyben azon tündökölsz, vajjon lesz-e majd író, aki oly szeretettel foglalkozzék a gyerekekkel, mint ahogy én foglalkozom? Lesz, bizonyosan lesz, mert öröklül hagyom az erdélyi írónak gyermekszerepét szívémet. Öcsike épp utban van Kisbaczon feté s mire te ezt az üzenetet olvasod, annyi nadseli gondolatot termel, hogy csak győzzem megírni. A rejtvenyek jók. — Roth Feri és Piri Kolozsvár. Jó és helyesírá-sotokkal szeretnék levelet is olvasni főleket, nemcsak rejtveny-megjelölést. — Mayer Maci és Öcsi Székelyhid. Örvend Tótkmgy király, hogy kihuzta a neveteket, nagyapó pedig, hogy a könyvet meg is kaptátok. — Szeremley Juliška Fogaras Búszke

lehet rá Monky bácsi, hogy fündérmeséjét apukád és anyukád is elolvasta. És búszkék lehetnek rátok a szüleit, hogy anyukának segítetek a házi munkában s örömmel végeztek minden munkát, csak hogy anyukát megkíméljétek. Ezt kellene tenni minden lánynak s hiszem is, hogy az én unokám mind azt teszi. Ma oly nehéz az élet, s bizony kíváncsok, hogy minden gyermek idejében munkára nevelődjék. Anyuka és apuka me-leg üdvözlését hasonló melegséggel viszonzom. — Rosmann Etus Marosvásárhely. Valóban, régen nem írtál, de ha ebben a tanulás akadályozott meg, „minden meg van bocsátva.” Hiszen majd ki pótolod a nagy vakáción. — Szappanyos Pálma Nagybánya. Nemcsak nem haragszom, de helyeslem, ha mindég s hónap végén, egyszerre küldöd be a megjelölést. Ezzel szép kis összegecskét takarítasz meg egy esztendőn át. Örömmel olvasom, hogy jól vagy és szorgalmasan tanulsz. Egészség és szorgalom: nagy Istenáldása mindakétfő. — Fóris Ilonka és Bélus Zilah. Ami igaz, igaz: igaz, szerettem volna veletek lenni a madarak és fák napján s hallani, hogyan szavaljátok a „Ne bántsd a fát” című versemet s a többi verset is és éreztem volna közvetlen közelről azt a meleg szeretetet, amely leveletekből árad én felém. Anyukának add át kézcsókomat s érdeklő várom a szindarabot. A képrejtveny igen ügyesen van megrajzolva: sorra kerül. — Neues András Marosvásárhely. Ha olyan volt a Veréb Jankó levélírása is, mint ez a leveled, nem hinném, hogy a tanítók kétféle tépte volna. Hát csak írdál rendesen, én mindig örömmel olvasom a leveleket, s természetesen, válaszolok is rá. — Böllőni Pista és Bandi Torda. Magam is azt hiszem, hogy a következő pályám jóval jobban fog sikerülni, mert az első pályázaton sokat tanultatok, sokat tanultatok többi unokáim is. Az újságot most már idejében megkapjátok, mert van elegendő papíros. A képrejtveny jól van megrajzolva, de mégis csak rajzold újra, mert most a másik oldalra is rejtvenyt írtál. Ezeket is újra küld be a megjelöléssel együtt, mert nagyapónak nincs ideje a megjelölésre. — Horváth Mihályné Marosujvár. Levél ment ugyan, de bizonyosság okáért itt is megírom, hogy a Cimbora-t lehet küldeni Magyarországra is. Már szép számmal vannak ott is olvasóim, akik „utánam” jöttek. — Kovács Eva Kolozsvár. Azt én is sajnálom, hogy nem jöhettél el az Erdélyi Irodalmi társaság felolvasó ülésére. Pedig, akár hiszed, akár nem, gondoltam te rád is. A széki nemzeti muzeumban minden valóságosság szerint összel fogok felolvasni. Lám, azt nem is tudtam, hogy te egy évig lakál Sepsiszentgyörgyön, még pedig a muzeum udvarán, Csutak Vilmos bácsinál. Nos, akár hiszed, akár nem, én meg éppen ott ebédeltem Csutak bácsinál, s amikor elbúcsúztam, a kis fia (hej de szép gyermek!) amíg végig mentem az udvaron, szüntelen kiabálta: pá Elek nagyapó, pá! No, ezt soha sem fogom elfelejteni. — Schwartz Ilona Kolozsvár. Annak bizony örültem, hogy oly sok pályázó közt a megjelölések közé kerülél. Csak igyekezzél, hátha egyszer a nyertesek közé is kerülés. — Haydi Ica Kézdivásárhely. Csak egy kicsit késztél meg, a májusi megjelölésekkel azonban idejében érkez-tél. Most különben nem esuda, ha egyik-másik unokám leké-seft, mert bizony sokat kellett tanulni vizsga előtt. De azért — amint látom — jut idő a Cimbora olvasására is. Jusszon is. — Tózsér Károly Fogaras. Remélem, a nyáron levélírásra is jut idő, nemcsak a rejtvenyjelölés beküldésére. — Imreh Ferenc Marosvásárhely. Hát te vagy az a „névtelen”, aki könyvet nyert a Veréb Jankó pályázaton. Bizonyosan úgy történt, hogy a kísérő leveled a sok levél közt elveszett, a pályaművet pedig nem írtad alá. No, nem baj: a kiadó bácsi ennek az üzenetnek alapján elküldi a könyvet Marosvásárhelyre, a ref. kollegiumba. A látogatásnak örvendek, s tudom, örvendeni fog öcsike is. — Farkas Jancsika Barót. Isten hozott unokáim közé, s jövőre elvárom, hogy ne csak rejtvenyjelöléssel mutatkozzál be, hanem levelet is írd nagyapónak. — Péter Margit és Géza Dicsőszentmárton. Nemcsak te és anyukád, de a kolozsvári nagymama is örül az én üzeneteimnek. Nekem öröm, ha örömet szerezhetek, különösen most, mikor világszerte oly sok a szomorú ember. Remélem, a levélpályázaton nyert könyvet nemcsak megkapjátok, de rég el is olvas-tátok. A rejtvenyek sorra kerülnek. — Leu Pál Nagyvárád. Ügyesen rajzolsz, s ha tussal újra rajzolnád, közölném is a képrejtvenyeket. — Grosz Jenő, Nándor és Dezső (Marosvá-sárhely. A kiadó bácsi elküldi nektek (Plata Regele Ferdinand 18.) a 4. számot.

Betűrejtveny.

— Beküldte: Neufeld Endre és Pál. —

V g' a N' D' 7 &

Verses rejtveny.

— Beküldte: Fekete Gábor Péter. —

Első két tagom ruhadarab,
A harmadik mester, aki fur-larag,
Három szótagom együtt szerszám,
Nincs ház, hol szükség ne lenne rám.

NYOLCADIK FEJEZET,

**melyben váratlan meglepetés éri hőseinket
s csak nehezen tudnak kilábolni a csávából.**

Amint a fa ledőlt, Mihók odaszólt Ferkónak:
— Gyorsan vagdossuk le a vastagabb ága-
kat a fejszével, a többit aztán majd elvégezzük a
csolnakban. Ebből a törzsből telik cöveknek is.

Mihók kezébe vette a fejszét s serényen csat-
togtatta, Ferkó pedig kezével tépdeste a fiatalabb
hajtásokat.

Már csaknem teljesen megkoppasztva feküdt
előttük a fatörzs, mikor egyszerre éles hangon
megszólint hátok mögött valaki.

— Hát az urfiak mit művelnek itt?!

Ferkó és Miska egyszerre abbahagyták a
a munkát, felugrottak s meglepődve fordultak
hátra.

Zöld kabátos, csizmás, pörge, vadász-kalapos
ember állott előttük, kinek vállán kétsövű vadász-
fegyver lógott. Az idegen lába előtt barna bundás
kutya futkározott s apró, csillogó fekete szemével
fürkészve nézegette a két gyereket, miközben
rövideket vakkantott.

A két gyerek annyira megszeppent, hogy
válaszolni sem tudott a váratlanul előttük termett
embernek, különösen, hogy a fegyver két csövé-
nek borzalmas sötét szája éppen feléjük volt for-
ditva.

— Kinek az engedelmével pusztítják az ur-

fiak az erdőt? — faggatózott tovább az ember, aki ruhája után nem lehetett más, mint erdőkerülő.

Ferkó meglökte Miskát, hogy beszéljen, Miska pedig visszabökte Ferkót, rá akarván hárítani ezt a feladatot. Így aztán egyik sem válaszolt.

— Ha nincs engedélyük, — folytatta az erdőkerülő egyre fenyegetőbb hangon — hogyan merészkedtek csak egy ágat is kivágni? Vagy nem tudják, hogy ez kincstári erdő?

— Kérem, — dadogta Mihók Miska — mi nem tudtuk, hogy ez kincstári erdő . . . Néztük, de nem láttuk sehol felírva . . . Így aztán azt hittük, hogy közönséges vaderdő . . .

— Ugy! — nevetett az erdőkerülő. — Hát hogy máskor ne tévedjenek, fizetnek egy kis tandíjat. Gyerünk csak az erdészeti hivatalba! Ott majd tovább diskurálunk. Előre!

A két tettenért erdő-tolvaj lecsüggesztett fejjel, szomoruan indult meg. Lelkükben rettenetes kétségek dultak s nem is sejtették, mi vár rájuk. Még szólni sem tudhattak egymáshoz, mert az erdőkerülő ott lépdelt közvetlenül mögöttük s minden szavukat meghallotta volna. Csak néha-néha, lopva pislantottak egymásra s tekintetük kétségbeesést fejezett ki.

Menetközben azonban a kutya elkóborolt s amíg az erdőkerülő azzal bajlódott, hogy magához fütyülje, Miska dühösen sugta oda Ferkónak:

— Te vagy az oka mindennek, mert olyan sokáig mászkáltál oda a szalonnáért!

— Nem igaz, — sugta vissza Ferkó. — A te eszméd volt, hogy árboc-rudat vágjunk.

Talán még egymásnak is mennek, ha újra fel nem hangzik hátuk mögött az erdőkerülő nehéz lépteinek zaja. Így hát elhallgattak, csak tekintetük haragos villámait küldözgették egymás felé.

kozva. — Ahol kutya van, ott embernek is kell lenni. Nem láttál valakit?

— Nem láttam senkit.

— No, akkor siessünk, nehogy itt érjen valaki. Ma még nem szeretnék senkivel találkozni.

A szalonnabőrrel bekenték a fűrész, mely most már vigan csuszkált ide-oda s pár taszítás után recsegeve-ropogva lezuhant a fiatal nyárfa.

— Várj csak, — mondotta társának — hozok a ladikból egy darabka szalonnát.

— Minek az? — kérde Miska.

— Láttam, hogy a favágók is mindig szalonnával kenik meg fűrészüket, hogy jobban csusszék, — magyarázta Ferkó. — Próbáljuk meg mi is.

— Igazad lehet — ismerte el Miska. — No, menj, de siess vissza! Kár minden percért.

Ferkó — büszkén, hogy végre neki is akadt egy jó eszméje, — elszaladt. Mihók pedig leheveredett a száraz avarra s úgy várta Ferkót vissza. De hosszú percek, sőt már egy negyedóra is eltelt, Ferkó azonban még mindig nem érkezett meg. Már türelmetlenkedni kezdett Miska s előkotorva zsebéből ólomsipját, erősen belefujt.

Pár pillanat múlva aztán megzörrent az avar s előtűnt Ferkó, izzadtan lihegve.

— Hol jártál ilyen sokáig? — tudakolta Miska. — Hiszen alig két percnire van ide a part.

— Eltévedtem, — vallotta be szégyenkezve Ferkó. — S ha nem fütttyentesz, talán estig sem talállok ide.

— Persze, mert iránytű nélkül mentél. Pedig az erdőben éppen úgy, mint a tengeren nélkülözhetetlen az iránytű. — Nos, hoztál szalonnát?

— Szalonnát nem, csak egy darab szalonnabőrt.

— Pedig volt a párkányon egy darabka szalonna még. Határozottan emlékszem.

— Igen, én is emlékszem, de megette a kutya.

— Micsoda kutya? — meredt rá Miska.

— Nem tudom, de akkor ugrott ki épen a a ladikból, amikor odaértem. Csak annyit láttam, hogy nagy, barna bundája volt. Még szaladás közben is nyalta a száját.

Mihók rosszalóan csóválta a fejét.

— Nem tetszik a dolog, mondotta elgondol-

Vagy egy félórát bandukoltak így, amikor végre elértek egy csinos kis erdész-lakhoz.

— Itt vagyunk, — szólt rájuk az erdőkerülő.

A két tettes megállott, az erdőkerülő ajtót nyitott s betessékelte őket.

Egy tágas szobába léptek, melynek fala tele volt aggatva szarvas-agancsokkal s széles asztaloknál hivatalnokok dolgoztak.

Az erdőkerülő az egyik asztalnál dolgozó öregebb urhoz lépett s halkan suttogni kezdett vele. Amikor befejezte beszélgetését, az öreg ur intett a két gyereknek.

— Jertek közelebb — mondotta.

Mihók és Lakatos gépies mozdulatokkal közeledtek s az asztal előtt megállottak.

— Hogy hívnak? — szólt Mihókra az öreg ur. Mihóknak most különös ötlete támadt, hogy félrevezesse a hatóságot.

— Lakatos Ferencnek, válaszolta szemrebbetés nélkül.

— Hát téged? — kérdezte most Ferkót.

Lakatos Ferkó rögtön megértette Miska szándékát s ő meg így szólt:

— Mihók Mihálynak.

— Igaz, hogy fát akartatok lopni a kincstári erdőből?

— Kérem szépen, bácsi, — ismételte Miska a védekezést — mi nem tudtuk, hogy az kincstári erdő, mert mi nem vagyunk idevalók... Azt hittük, hogy az is olyan — vaderdő...

— Hát hogy máskor jobban tudjátok, fizettek egy forint kártérítést a kincstárnak a kivágott fáért, vagy pedig dutyiba kerültek.

Lakatos Ferkó riadtan nézett Mihók Miskára.

— Honnan veszünk egy forintot? — kérdezte a tekintete.

Miska azonban megkönnyebbülten lélekzett fel s benyulva mellényzsebébe, kivett egy ezüst forintot s odatette az öreg ur elé, az asztalra.

— Tessék, — mondotta hetykén.

Lakatos Ferkónak még a szája is tátva maradt a csodálkozástól. Sehogysem tudta megfejtetni e rejtélyt.

Az öreg ur felvette a forintot, megforgatta ujjai között, hogy nem hamis-e, aztán kijelentette:

— Rendben van, elmehettek. De máskor meg ne csipjelek benneteket, mert tizszer ennyit fogtok fizetni!

Mihóknak most már teljesen megjött a bátorsága s megkérdezte:

— De a fát, ugy-e, elvihetjük? Hiszen megfizettünk érte.

— Elvihetitek, de másikat ne merészeljete bántani!

A két gyerek sietve hagyta el a szobát s amig csak el nem tűnt szemük elől az erdészlak, megállás nélkül futottak s vissza nem mertek nézni.

De amikor jó távol voltak, megállottak, hogy kifujják magukat s ekkor Ferkó megkérdezte:

— Te, Miska, honnan volt neked az az ezüst forintod?

— A nővérem, Évike csusztatta a zsebembe az este. Azt mondta, jó lesz a kirándulásra, hátha valami előadja magát, ne legyen pénz nélkül.

— Okos nővéred van neked, Miska — dicsérte Ferkó. — Nem tudom, mi lett volna velünk, ha nincs véletlenül egy forintod.

— Hallottad. Dutyiba kerültünk volna.

— Most oszt tartozom neked egy koronával, ugy-e?

— Nem tartozol, — jelentette ki Mihók nagy-lelkűen. — Én e forintot is a közös erővel szerzett

ki a csolnakot s így nem történt semmi baj. Ezután Mihók Miska is kiszállott. Jól esett neki újra szárazföldet érezni a lába alatt s kellemesen nyújtotta végtagjait.

— Amig a tutaj elmegy és elsimulnak a hullámok, — indítványozta — használjuk ki az időt. Hozd el a csolnakból a fejszét és a fűrészst s vágjunk néhány cöveknek való karót, mert nem mindig lesz ily alkalmas helyünk a kikötésre. Aztán meg árboc-rudat is kell most már faragnunk és csinálunk valami ülés-félét is, hogy ne kelljen a ladik vizes fenekén ülni.

Ferkó különösen ez utóbbit találta igen életrevaló eszmének, mert még mindig nem tudott megszáradni a nadrágja. Gyorsan beugrott hát a ladikba s elhozta a szerszámokat. Aztán munkához láttak. A part közelében fiatal erdő huzódott.

— Itt találunk elég megfelelő fát, mondotta Miska s vállára vetve a fejszét, befelé nyomult az erdőbe.

Ferkó a fűrészszel nyomon követte, Miska pedig jobbra-balra nézelődött, s amikor már jó mélyen bennjártak az erdőben, megállott egy karcsu, fiatal nyárfa előtt.

Ez megfelelő lesz árboc-rudnak, — mondotta, szakértelemmel nézegetve a fa karcsu törzsét, — fűrészseljük ki.

Letérdeltek a földre s kétfelől megfogva a fűrészst, nyiszálni kezdték a fát.

Bár a fa alig volt vastagabb az ember karjánál, mégis igen nehezen haladt a fűrészelés. Hol szorult a fűrész, hol meg üresen szaladt, többször pedig megcsökönysödött s hiába rángatták, nem akart mozdulni.

Végre sok kinlódás és izzadás után eszébe jutott valami Ferkónak.

A Cimborá első félévi bekötési táblái rövidesen elkészülnek. A csinos és tartós bekötési táblák árait mielőbb közöljük. □ □ □ □ □		Ha támogatni akarjátok munkánkat, közöljétek a kiadóhivatallal a Csehszlovákiában lakó és veletek egykoru kis cimboráitok pontos címét.
	A Cimborá képes heti gyermeklap kiadásában az alábbi könyvek jelentek meg: ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata. (Szép kötésben.) . . . Ára L. 35- Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata. Számozott példány. . . Ára L. 40- Benedek Elek: Hires erdélyi magyarok. I. A két Wesselényi. II. Kőrösi Csoma Sándor . . . Ára L. 18- Kertész Mihály: Senki Tamás története. Gyermekregény. Ára L. 25- Balázs Ferenc: Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről) . . . Ára L. 25- Monoky Sándor: Tündérmese. (Szép kötésben.) . . . Ára Lei 12- Ezeket a meséskönyveket az összeg-előzetes beküldése mellett szállítja a „Cimborá“ képes heti gyermeklap könyvosztálya, Satmar. — Előkészületben és sajtó alatt: Kertész Mihály: Szökés a teknőben. (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán.) Gyermekregény. ○ ○ ○ ○ ○ Balázs Béla: Az igazi égszinkék. (Ötszáz számozott példányban, diszkiadás.) ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Szondy György: A lodenkabát és egyéb mesék. ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Lengyel Miklós: Tamás érdeklődik. Párbeszéd az ősemberről, a fegyverekről, a mumiákról, a krokodilusról, a kígyókról, a mérges növényekről, az elefántokról, az ékirásról és egyéb tanulságos kérdésekről.	
A Cimborá ez évi január, február és márciusi számai teljesen elfogytak. Ezekkel a számokkal senkinek sem szolgálhatunk. □ □ □ □ □ □		Junius harmincadikán lejár a második negyedév. Ne mulasszátok el az előfizetési díjaitokat beküldeni. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:

SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.

A LAPOT A NYOMDAVÁLLALAT BAIA-MAREI (NAGYBÁNYAI) FIÓKJÁNAK GYORSSAJTÓJÁN NYOMJÁK.

A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.

A SZÍNES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.